

REDACTIA

Inad, strada Aulich Nr. 1

ABONAMENTUL

Abonament Anstro-Ungaria:
 un an 20 cor. pe 1/2
 pe 10 cor.; pe 1/4 de an
 pe 5 cor.; pe 1 luna 2 cor.
 În de Duminecă pe an
 — 4 corone.
 Pentru România și
 străinătate pe an:
 40 franci.
 Manuscrisurile nu se napotază

ADMINISTRAȚIA:

Arad, strada Aulich Nr. 1

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima
 dată 14 bani; a doua oară
 12 bani; a treia oară 8 b.,
 și timbru de 60 bani de
 fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
 insertiunile sunt a se plăti
 înainte în Arad.

Scrisori nefrancate nu se
 primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Terorismul ovreesc.

I.

(b) În marea cetate a expozițiilor universale, în frumoasa capitală a Franței, — zilele trecute a rezonat și un glas de ministru unguresc. Eveniment rar, dar nu impune nimic.

Luând adecă parte la congresul expoziției agrare internaționale din Paris, dl Dr. Darányi, ministrul de agricultură al țării noastre, a rostit la masa între pahare și după oratorii elocvenți un toast, în care a atins chemările de ale resortului ce-l are în guvernul țării.

„Interesele agrarilor — a zis el, între altele, — câte-odată sunt opuse; aceea e logica faptelor, aceasta e viața în realitate sa; dar' eu așa cred, că interesele comune ale agrarilor diferitelor națiuni trebuie să fie mai tari, decât interesele speciale și țării, că trebuie ocrotit și înlăturat tot ce se desparte; să căutăm și să apărăm tot, ce ne unește.

„În Orient așa e obiceiul, că oamenii și pun la o parte sandalele înainte de a intra în biserică. Să facem și noi același lucru, să urmărim pilda aceasta; ne avem și noi biserică comună, altarul comun: cauza mare a agrarismului. Congresele reprezintă ideea întrunirii și a solidarității agrarilor. Noi ne ducem acum și ne împreunăăm, însă ideea de întrunire și solidaritate trebuie să rămână între noi. Ilustratul președinte al congresului agrar internațional ni a legat de inimă, ca, întorși acasă în patria noastră, să lucrăm mai departe, ne a rugat să sămănăm sămânța bună, ce-am adunat la congresul dela Paris. Noi primim sfatul președintelui nostru. Ne întorcem în patrie și vom continua munca. Să mi se permită însă, ca, provocându-mă la ilustrul nostru președinte Méline, să continui sămănarea și să-ți doresc, ca dnasul să ajungă și secerișul: biruința ideilor agrare...”

Și cuvintele ministrului au fost bine primite la toți Maghiarii din patria sa. Un fel de înțeleasă mândrie cuprinsese, la auzul lor, pe toți patrioții mai neprihăniți de acasă.

Nu tot astfel însă pe noi patrioții. Perciușii parveniți s'au simțit atinși prin cuvintele ministrului și socoteală și-au cerut pentru „cuteșanță” sa.

Indesebi primul organ de publicitate al speculanților ovreși, arhivatul „Pester Lloyd” al lui Max Falk, — în articol la loc de frunte a atacat fără cruțare pe ministrul Darányi, numindu-l om nechibzuit și dușman al liberalismului și al politicii șefului său din cabinet. Se știe, că „Pester Lloyd” e organul oficios și cel mai de căpetenie al guvernului unguresc, scris în limba nemțească și mai cu seamă pentru străinătate.

Ei bine, toată lumea se aștepta ca ministrul, stăpân pe fapta și pe cuvântul său, — să înfereze după merit obraznicia temerară a oficiosului jidovesc și să-ți aplice cel puțin o dojană.

Nu așa s'a întâmplat. Tocmai din contră. Ministrul insultat — își cere

el seuse dela organul jidovesc al guvernului și explicații s'a simțit îndemnat să-și dea ovreiului printr'un al doilea organ guvernamental, inspirat din cercurile cabinetului. Într'un număr din urmă adică „Magyar Nemzet” s'a grăbit în prim-articol să-și răspundă lui „Pester Lloyd”.

Dela început până la sfârșit, articolul e cel puțin de compătimit. Scusă, în chip aproape scandalos, pe ministrul Darányi, că el „n'a păcătuit în contra liberalismului”. Cearcă să motiveze, că Darányi nu e reacționar, că dinsul până la ultima literă consimte cu programul lui Szell. Il apără pe Darányi, că a ajuns într'o societate compusă din oameni ca Méline și conții Károlyi Sándor și Zselénszky Robert. Pe „Pester Lloyd” nu-l slăbește din „probatul nostru amic” și „onorabilul confrate”; îl conjură, să nu-și ia drept țintă „spriginirea haitei” în contra guvernului Szell prin prestigiul său.

Admirabil! Un ministru unguresc, pentru-că ține să ocrotească, cel puțin prin vorbe, interesele economice ale țării sale, — se lapedă de propriile sale expuneri, capitulează și se umilește înainte unui ziar jidovesc, subvenționat din vistieria țării și lasă învingător față de sine însuși — spiritul de speulă și curentul distrugător al elementului ovreesc, care, în urma temerității și a influenței, ce i-s'a îngăduit în viața socială și de stat, a devenit azi o adevărată calamitate pentru țeara întregă.

Episcopul Zmeianovici, după-cum se anunță din isvor sigur, nu numai că nu și-a retras acușatiunea făcută contra patriarhului Brancovici, ci este hotărât de a merge direct la M. Sa Monarchul, dacă biserica s'erbă nu-i va face dreptate.

Românii și nouele alegeri. Într'unul din numărul sei din urmă, semi-oficiosul „Keleti Értelők”, ocupându-se și el cu pretinsul „pact” al Românilor cu guvernul unguresc, spune, că adevărat din tot ce s'a svonit este atata:

„Din cercurile, cari propagă înțelegerea româno-maghiară, s'a exprimat dorința, ca la proximele alegeri înșiși alegătorii cercurilor să își candidateze deputații lor; cu alte cuvinte, să nu li se octoeze din centru alegătorilor candidați oficioși. La locuri normative dorința aceasta a și fost recunoscută ca echitabilă, dar' de aci nu urmează, că în cercurile locale de Români vor fi aleși pentru parlament numai deputați români.”

Contra agitatorului.

Baronul Bánffy mereu caută vrajbă, și mereu intrighează cu scopul de a încurca lumea, nefiind capabil de altceva, încât exasperează și pe „amicii sei”, cari încep să se lapede de el.

Am dat de curind în ziarul nostru părerea unui preot reformat, a protopresbiterului Zsilinsky, în privința desastroaselor efecte ale aplicării legilor politico-bisericești, opera măiastră a șovinismului, contra cărora la timp, afară de jidovi, numai protestanții n'au protestat.

Un nou certificat i-s'a dat de curind „președintelui mirean al Conventului reformatărilor ardeleni”, lui Bánffy, din partea altui coreligionar al său, din partea protoiereului Iosif Veres din Orosháza. Eată câte-va din cuvintele rostite de dl Veres la ultima adunare districtuală bisericească:

„Cine observă viața publică maghiară... e silit să recunoască, cumeșă față cu direcția constatăată până aci de multe ori apar semnele unei schimbări. De mult timp ori-ce idee nobilă, ori ce virtute distinsă, caracter curat, devotament gata pentru sacrificiu, tendințe superioare, au fost înlăturate, persecutate, batjocorite. Totul devenise obiect de târg: principiul, convingeri, carater, morală, artă, presă, distincție... Și lumea stricată s'a îngrozit de stricăciunea lum-ească.”

În frumoasă lumină îl presintă pe Bánffy solcații lui de altă-dată!

Din România.

În jurul crizei ministeriale.

După știrile ce primim prin poștă, M. Sa Regele primind demisia ministrului, prezentată de președintele dl Gr. G. Cantacuzino, a concediat pe dl Cantacuzino spunându-i că „va avisa”.

Duminecă dimineața dl P. Carp, deși chemat telegrafic la Sinaia de dl Cacuzino, n'a fost încă pofit la castelul Peș.

Inundații.

În părțile Moldovei rurile Moldova și Bistrița, în arma ploilor căzute zilele trecute au venit mari și au inundat satele de pe malurile lor.

Pirtul Moldova a debordat la Baia inundând comuna. Canalul Velniței dela Baia a fost rupt și seoseaua a fost inundată. Podurile de la Mălini și Dâmbovița cari au fost inundate, n'au fost stricate și acum sunt afară de ori-ce pericol.

Bistrița a luat podurile de la Calu, Iapa, Topalița și Vișoara, precum și mai multe lemnișii. A inundat de asemenea și bșile comunale ale comunei Piatra, cauzând mari stricăciuni.

Numire.

Consiliul profesoral al Facultății de Medicină din Iași a recomandat în unanimitate, pentru suplینirea catedrei de Bacteriologie de pe lângă acea Facultate, pe eminentul medic șef al județului Iași, dl dr. V. Roșculeț. Această catedră a fost suplinită până acum de dl dr. V. Negel.

Știrea aceasta a produs o excelentă impresie.

DISCURS FESTIV

rostit la jubileul de 50 de ani

al gimnasiului gr.-or. român din Brașov, de directorul său Virgil Onișu (în ziua de 29 Iunie v. 1900).

Ilustră adunare!

O profundă emoțiune cuprinde sufletul meu în aceste momente de sărbătoare. Mulțimea ilustră a distinșilor oaspeți, vestimentul de verdeață al bătrânelor ziduri, acordurile solemne al muzicii festive, solemnitatea întipărită în fețele tuturor, bucuria cea fără seamăn a sufletelor noastre, un trecut măndru de 50 de ani, gloria atător ilustri ai neamului nostru, al căror nume răsare azi strălucind din negura vremilor ce-au apus: — și tu, un biet muritor, ce-ți treci zilele de pe aștepe de mâne, unde vei găsi cuvântul cel adevărat, care să tălmăcească și să preamărească atata sărbătoare și un astfel de trecut?!

Căci e mare sărbătoarea noastră și plin de glorie trecutul, ce-l preamărim.

Nu cunosc exemplu în istoria noastră culturală, ca o instituțiune să fi fost în acel grad creațiunea obștei, fructul muncii și sudorii nației, ca gimnasiul nostru. Nu fundațiunea unui mecenat, nu dănia câtorva entusiaști a înălțat acest palat al științei, domnilor, ci contribuțiile bănești, ajutoarele materiale și concurența fizică manuală a tuturor Românilor din Brașov și jur l'au înălțat ca pe un templu comun, sacrat prin jertfa comună a tuturor.

Fiecare cărămidă din aceste ziduri ne reamintește câte un suflet, care a jertfit pentru înălțarea lor.

De aceea, institutul acesta a fost și este cel mai scump avut comun al Românilor din Brașov, el a fost și este lumina ochilor lor. De câte ori noi negri l'au amenințat din vre-o parte, flori de ghiață cuprîdeau sufletul tuturor Românilor din Brașov și teama pentru sorțile școlii alunga din planul prim ori-ce alte griji și preocupățiuni. Tot așa, de câte-ori aceste școli au avut o zi festivă, bucuria lor a fost bucuria obștească a Românilor din acest colț de țeară.

Cum însă numele și însemnătatea școalelor a trecut departe peste marginile acestui colț de țeară, ele au ajuns a fi proprietatea neamului întreg românesc, care cu inimă caldă le urmărește în calea lor de propășire.

Eată de ce este mare sărbătoarea noastră.

Ea este mare, pentru-că este sărbătoarea obștei românești, ea este mare, pentru-că însemnează eternizarea primei etape de 50 de ani în munca desinteresată și plină de jertfe, săvîrșită aci pentru ridicarea neamului nostru! Ea este mare, pentru-că la succesele și în gloria acestor 50 de ani trecuți noi vedem zălogul și garanța sutelor viitoare de ani.

Și dacă mă întreb acum, care este trecutul, pe care-l sărbătorim? Care este gloria acestor 50 de ani impliniți? În ce vedem și simțim noi garanța, că viitorul nostru de acum este asigurat? — voui cerca să răspund în cele următoare.

Gimnasiul nostru, domnilor, s'a născut din entusiasmul idealist al unei generații cu inimă ferbinte pentru interesele mari obștești. În sufletele ideale a adunat cărămidile acestui palat, vâpaia inimilor desinteresate le-a durat în ziduri puternice, ear' gândul înălțat al întemeietorilor și ziditorilor a rămas plătind ca un spirit etern deasupra școalelor, designându-le pe veci calea singur mântuitoare: *Litteris et virtuti!*

Anul 1850 și 1851 este acela, în care se pun bazele solide pentru gimnasiul și școalele noastre centrale de azi.

În anul 1850 își dau mâna frățească cele 2 parochii mai însemnate din Brașov: parochia Sftului Nicolae din Scheiu și parochia bisericii Sftel Adormirii din cetatea

Concurs.

Pentru ocuparea postului de contabil la institutul de credit și de economii „Grănițerul“ din H.-Dobra, devenit vacant, cu care este împreună un salariu anual de 1200 coroane și tantiema statutară, se publică concurs.

Concurenții la acest post au a-și înainta Direcțiunii rugărilor lor, instruite cu atestatele de serviciu și de calificare, până în 15 August 1900. st. n.

Alesul va avea să-și ocupe postul din 15—20 Septembrie și numai după serviciul de probă de un an poate deveni ales definitiv.

H.-Dobra, la 10 Iulie 1900.

464 4-4

Direcțiunea.

Avis!

Subscrierul având 2 mori pe teritoriul Halmagiu pe unul și același curs de apă, depărtarea una de altă e de 500 metri, iar de stațiunea căii ferate omul calatoriu pe jos 4 sau 5 minute.

Fiecare dintre mori pe lângă locuință, mai are grajd pentru vite, șură pentru căruțe, cuină și grădină.

Morile cu aparținătorile lor sunt închiriate cu 600 coroane una; precum și ceialaltă chirie-anuală pe 10 ani, din care 6 a trecut (expirat) și 4 ani mai este ase încassa (rând-pe-rând) (an după an).

Morile una fără ceialaltă nu-se vând. Prețul ambelor mori este de 20,000 coroane.

Doritorii de a cumpara morile amintite, și sunt în apropierea Aradului se pot informa și dela Dl. Ioan Ponta Arad, Strada Mihály Nr. 10.

Cu toată stima

Simeon Moldovan

in

Halmagiu (Nagy-Halmagy)

465 1-3

A apărut

Și se află de vânzare la administrația „Trib. Poporului“ următoarele opuri:

	coroana	fleri
1.) „Amicul Poporului“ — de Titus Vuculescu, pretor. Indreptar practic in cause administrative. Prețul	—	1.—
2.) „Lupta pentru drept de Dr. Rudolf Ihering traducere de T. V. Păcățean, — — — — —	—	2.—
3.) „Judecătorile cu jurații“ — de Teodor V. Păcățeanu, — — — — —	—	80
4.) „Libertatea“ — de Ioan Stuart Mill, tradusă de T. V. Păcățeanu, — — — — —	—	2.—
5.) „Principiile politice“, după Dr. T de Holtzendorf, de T. Păcățeanu — — — — —	—	4.—
6.) „Caractere morale“ — exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne, de Ioan Popea, profesor în Brașov. — — — — —	—	2.50
7.) „Războiul pentru neatârnatăre“ și „Povestea unei coroane de oțel“ ambele de George Coșbuc. Prețul Războiului	—	1.20
Prețul „Coroanei“ — — — — —	—	1.60
8.) „Din vremuri apuse“ — de Iudita Secula născ. Truția — — — — —	—	1.—
9.) „Vieritul“ — de Petru Vancu, — — — — —	—	1.—
10.) „Teoria Dramei“ — de Dr. Iosif Blaga. — — — — —	—	3.60
11.) „Juvenilia“ — de Sex'ul Pușcariu. — — — — —	—	1.60
12.) „Cuvântări bisericesti“ — traduse de Ioan Genț. — — — — —	—	5.—
13.) „Pribeag“ — de Ioan Iosif Sceopul, — — — — —	—	1.50
14.) Instrucțiuni pentru mare despre Datorințele și Drepturile purtătorului de dare edate de Vilhelm Niemandz — — — — —	—	1.20
15.) „Liturgia S. Iosif Crisostom“ (pe note) pentru cor mixt pe 4 voci — de Nicolae Stefu învățator în Arad. Această liturgie conține toate cântările liturgice, ce are să răspundă corul în Dumineci și sărbători. Pe lângă acestea mai conține irmoase, priceșne și un adaus de cântece populare. Toate imnele se pot cânta și numai pe 2—3 voci. Prețul unui exemplar s'a redus dela 6 la 5 coroane.	—	—

La comanda să se mai adauge de fiecare ep 10 fleri spese postale.